

શ્રી ૧। ૩૪

મંગળા

યાને

કામંતુર થયેલો સુરતનો વલી.

(કન્યાવિક્રયની કદપીત કહાણી)

રચી છપાવી પ્રમીદ્ધ કરનાર
નગીનદાસ હરકીશનદાસ.

ભાગાતળાવ- સુરત.

આવૃત્તિ પહેલી

પ્રત ૨૦૦૦

મોનીદાસીયા રોડ ઉપર આવેલ. “દૃશી મિત્ર” એન્ડન
પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં મગનલાલ કીકાભાઈએ છાપી.

કીંમત ૦-૧-૦ (એક આનો)

ગુજરાત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ

૪૧૨
૩૮૭૮

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૌપીરાઝિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૩૫૭૫ વર્ગક

પુસ્તકનું નામ મંડાળ

વિષય ૬-૩

અર્પણ પત્રિકા.

પરમ સ્નેહી મીત્ર રાં રાં

ઠાં નાનાભાઈ ચુનીલાલ

સુરત.

જત આપના મહારા તરફના સાચા પ્રેમની ની-
શાની તરીકે આ નાનકડું પુસ્તક આપની
સેવામાં અર્પણ કરું છું. તે સ્વીકા-
રવા કૃપા કરશે. એજ વીનંતી.

લીં સ્નેહાધીન

નગીનદાસ હરકીસનદાસ વાંકાવાળા.

અપ-કુ-ડે પ્રેશીનનો નવીન સંગ્રહ જોવા માટે ખુલ્લો છે.
મેસર્સ મકનભાઈ અને ચુનીલાલ સોનીની દુકાન.

ઝવેરીઓ, હીરા, માણિક, મોતી, અને સોનાના ચાંદીના
દાગીનાના વેપારીઓ.

ઢંકાણું-કણપીઠ બખર-પોલીસ ગેટ સામુ—સુરત.

વહેરા લાકડોના બરના

દાગીના અને ચાંદીના વેપારીઓ

હમારી સોનાર કામની દુકાન આજ લગભગ ૧૦૦ વર્ષથી
સુરતમાં જાણીતી છે. અને હમારી દુકાને હીરાની, પાનાની, તથા
સુનાની છેલ્લામાં છેલ્લી ફેશનની વીડીઓ, એરીગો સેલ્ફ ક્લેઝીંગ
પ્રેસેસેટ, રાણમાળા, કમરખમાળા તથા નકશીવાળી અને કેરખમા
ળાઓ હીરાકહીઓ, બગડીઓ, ખુટ્ટીઓ, લાથના અને કોતરના બટનો
નકશીદાર પાકીટો ઘડીઆળના અને ડોકના ફેન્મી છેડાઓ વીગેરે
બેટ આપવા લાયક સોના ચંદીનો સામાન-હર-હમેશ તૈયાર રહે છે,
તેમજ ઓરડર મુજબ બનાવી આપીએ છીએ, અત્યાર સુધીના
સેકડો ગ્રહરથો હમારી દુકાનની મુઝાકાત લઈ સતોષ પામ્યા છે
ભાવ કીદાયત અને એકજ છે. માટે એકવાર કામ પાડી ખાત્રી કરો.
પોસ્ટ કાર્ડ લખેથી અમારો માણસ ઘેર આવી નમુના બતાવી જશે.

મેનેજર—નગીનદાસ ગીરધરલાલ.

❀ મંગળા ❀

યાને

❀ કામાતુર થયેલો સુરતનો વત્તી

પ્રકરણ ૧ લું

ભુડું થાય તે બહાને માટે
દાહરો

નસીબો જગે જે કરે તે ખર
નસીબે ટકેલું, બધું છે ખર
નસીબો ફરે તો, જગ બધું ફરે
નસીબો જગે, ચહાય તેવું કરે

ક વખતે ગ્રીષ્મ રૂતુ ચારે બાજુ પોતાનો
અમલ પરીપૂર્ણ પ્રવાર્તી રહી હતી, સૂર્ય-
નારાયણ અસ્ત થતા સૃષ્ટિમાં સકળ પ્રાણી માત્રને
આરામ આપવા વાળી ચમકુહીતા (નીંદ્રાદેવી) પોતાની
સત્તા ધીરે ધીરે પ્રસારતી હોવાથી ઉદર નીમીત્તે
ગયેલાં પખીઓના ટોળાં એક પછી એક પોતાના
મળા તરફ ગમન કરવા લાગ્યા, આખો દીવસ દામ કરવાથી
શ્રમીત થયેલાં સકળ જનો પોતાના ઘર તરફ આવવા લાગ્યાં.

આ વખતે રાત્રીના આઠેક વાગ્યાનો અમલ થયો હતો, ઘડિયાળમાં આઠના ટકોરા થયા, પાંચ મીનીટ થઈ, દશ મીનીટ થઈ અને જેવો કાંટો સવાઆઠ ઉપર આવ્યો કે, તરત આગમાડીની સીટીનો જોસબધ થતો અવાજ કણુપર આવી અથડાતા તેના આગમનની ખબર આપવા લાગ્યો, એટલે પ્લેટફોર્મ ઉપર બેઠેલા પેસેન્જરો આડા અવળા ગરબા મારવા બધ પાડી પોતીકો સામાન સંભાળી તૈયાર થઈ ઉભા, એટલામાં ટ્રેન ધમધમાટ કરતી ચર્નારોડના સ્ટેશન ઉપર આવી ઉભી. કંપાર્ટમેન્ટમાંથી પેસેન્જરો એક પછી એક ઉતરવા લાગ્યા, તેમજ કેટલાક પેસેન્જરો ધક્કામુક્કી મારતા ગરીમ માથુસોને દમ ડાલી આપના અદર ધુસવા લાગ્યા.

ઉતરેલા પેસેન્જરો દરવાજા આગળ ઉભા રહેલા ટીકીટ કલેક્ટરને ટીકીટ આપી બહાર બાડુતોની રાહ જોતી ઉભેલી બાડુતી ગાડીઓ કરી પોતપોતાના ઘર તરફ જવા લાગ્યા, તેવામાં દુરથી હતાવળે પગલે એક યુવાન રમણી ચાલી આવતી હતી. આ યુવાન સીના મુખચક્ર ઉપર દુ ખ રૂપી વાદળ ઘેરાયલું હતું. જેમકે, એક હરણીની પાછળ કોઈ શીકારી પડ્યો હોય અને તે હરણી હાં-ફલીફાફલી દોડતી હોય તેવો દેખાવ જોનારની નજરે પડતો હતો. તે યુવતી સ્ટેશન ઉપર આવી અને સુરતની ટીકીટ લઈ જેવી ગાડીમાં બેઠી કે ટ્રેન જાણે તેનીજ રાહ જોઈ રહી હોય તેમ માલમ પડતું. કારણકે, તે બેઠી એટલે ગાડી ચાલવા માડી અને તેની સાથેજ તે નવ યોવના યુવતીએ વિચાર રૂપી માળા ગુંથવા માંડી, અને પોતાના ભવિષ્યને ધિક્કારવા લાગી.

અહો પ્રભુ ! તેં ખુબસુરતીને એક કલક રૂપ ધડી છે કે, જે ખુબસુરતીને લીધે રાવણુ રારખેા મહા સમર્થ પુરૂષ પણુ સીતા જેવી મેહાન સતીનું શિયળ ભંગ કરવા તૈયાર થયો હતો, તેમ મુજ પિતા મારી ખુબસુરતીને ખાતર મને વેચવા તૈયાર થાય તો એમાં તેમનેા કશો દોષ નથી, દોષ માત્ર મારા ભાગ્યનોજ છે કે, જેણે મને ખુબસુરતી બક્ષી.

* * * *

આવાને આવા વિચારમાં તે વિચારમાં અને ગાડીના પવનના ઝપાટામાં નિદ્રાદેવીએ તેના ઉપર કાંઈક મહેરબાની કરી અને તે મીડી નિદ્રામાં લહેકા ખાવા લાગી.

* * * *

કેટલીક વારે ટ્રેનનેા એકાએક આચકો લાગતાં તે જાગી ઉઠી અને જુવે છે તો ટ્રેન વગ્નસાડના રોશનપર ઉભેલી માલમ પડી અને જેવી બારણામાથી ડોકું કઢાડી ટાઇમ જેવા જાચ છે કે, તરત સામેથી એક ઇંગ્લીશ ડ્રેશમા સજ થએલો યુવાન કે, જેણે ગ્રીન રંગના કાશ્મીરી કોટ, પાટલુન પહેરી આંખે ચશ્મા ચઢાવેલા અને હાથમાં ઘણી સુંદર સ્ટીક (લાકડી) લઈ તેના કંપાર્ટમેન્ટ નું બારણું ઉઘાડતો હતો, તેના ઉપર તેણીની નીધા પડી કે, તરતજ તે પાછી બારી આગળ બેસી ગઇ. અને તેણીને અવનવા વિચાર આવવા માંડ્યા:—

• //
// •

ઉત્તમચંદ—કેમ ? મીંચંદ્રશંકર ક્યાં જઈ આવ્યા ?

ચંદ્રશંકર—અરે ભાઈ ! જુઓને ધરમાં કપડાં મેલા થયા હતાં,
અને થોડાક રંગાવાના પણ હતા, તે આપવા ગયો હતો.

ઉત્તમચંદ—કોને ત્યાં આપી આવ્યા ?

ચંદ્રશંકર—ભાઈ નામ તો કાંઈ ધ્યાન ન રાખું પણ તેની જાહેર
ખબરનું હેડખીલ આપ્યું છે, લ્યો વાંચો.

જાહેર ખબર.

ગામોગામના સર્વે લોકોને ખબર આપવામા આવે છે કે, હમારે
ત્યાં સર્વે જાતના રેશમી, તથા ગરમ, જુના કપડાંને જેવા રંગ કહેશે
તેવા રંગ રંગી આપશું.

સર્વે વેપારી ભાઈઓને વીનતી કરીએ છીએ કે, હમારે ત્યાં
રેશમી કાપડ, જેવું કે, ચીનાઈ પાજ, ચીનાઈ ગાજ, ચીનાઈ ઘાટ-
પોટ, તથા સર્વે જાતની જેપાનીસ પાજ, પ્લેન તથા કુલાવર પાજ
અને ગાજ તથા સીંગાઈ ગાજ અને કરેપ તથા ફેચ કાપડ વીગેરે
સર્વે જાતના રેશમી કાપડને જેવા રંગ કહેશે તેવા રંગ રંગી આપશું.

તા. ૧૦ કા. ૧૦—સર્વે સદ્ગ્રહસ્થોએ હમારા નામની રસીદ લેવા
ચુકવું નહીં.

ખહારગામના ઓડરપર પુરતું ધ્યાન આપવામા આવશે.

લી. ૦

જુના અને જાણીતા સુરત શહેરમાં મશહુર થયેલા રંગારા
અબ્દુલ રહેમાન અબ્દુલ મુબિનવાલાના ભાણેજ રંગારા કાશમ
રહીમના ગરીબ દોવામીરની એજ વીનતી છે.

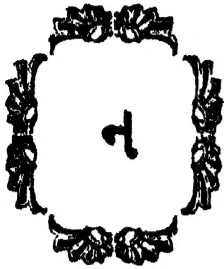
ઠા. ભાગાતળાવ રોડ—સુરત.

પ્રકરણ ૨ જી.

દોહરો.

મુલાકાત થઈ દ્રેનમાં, લગની લાગી ત્યાંય,
પરસ્પર લોચન મળ્યાં, મગળા મનહરરાય.

ન જાણે કે, તે પુરૂષને તેણે પહેલા જોયલો હોય. યા
તો પૂર્વ જન્મનો કાઈ સંબંધી હોય તેમ તેની તરફ
તેનું હૃદય આકર્ષાયું. તે પુરૂષે ક પાર્ટમેન્ટનો દરવાજો
ઉઘાડી તેણીની સામેની જે મીટ ખાલી હતી ત્યાં બેઠક લીધી અને
કેટલીક વાર સુધી પરસ્પર નયન જાણુની મારામારી આવી.

પેલો પુરૂષ કે, જે સુરતનો વતની હતો તેને બેઠા બેઠા સાક્ષર
ડાહ્યાભાઈ ધોળશાજીનો બનાવેલો દોહરો યાદ આવવાથી તે પુરૂષ
મનમાં બોલવા લાગ્યો.

હે પ્રિય વાચનાર! તારા મનમાં ઉત્કન્ડા થઈ રહી હશે કે,
શું બોલતો હતો. પણ મુઝાઈશ નહીં, કારણકે તે પુરૂષ નીચે પ્ર-
માણે બોલતો હતો તે સામળ !

દોહરો.

ગોરું ગુલાબી બદન તારું, મદન જોર બતાવતું,
હસ્ત ખરે રમતું ખરે, આ રસીકને મન ભાવતું,
જોવા ચહુ દીન રાત તુજને, જોતા હુ ખી આ તન ઠરે,
અહો રતી તુજ સંગમાં, તન મન ધન અર્પણ કરે,

થોડો વખત દુઝા પ્રમાણે મનમાં ટુરગો કરી ટ્રેનમાં બીજા કોઇ પેસેન્જર ન હોવાથી તે યુવકે વાત કરવાનો પ્રસંગ પાડવા મહા પરાકાષ્ટાએ ઉદ્ગાર કાઢ્યો —

યુવક—આપ કોણ છો ને ક્યાંના વતની છો ને જાતે કેવા છો તે જો હરકત ન હોય તો જણાવશો ?

યુવતી—હું જાતે વણીક છું ને અસલ વતની અમદાવાદની છું. પણ હાલમા મારા પીતાજી ધધાને અર્થે મુંબઈ રહે છે, તેમની સાથેજ હું પણ રહું છું અને હાલ સુરત જવાનો વિચાર છે. પણ તમે જાતે કહેવા છો અને ક્યાના રહીશ છો તે જણાવવા કૃપા કરશો.

યુવક—હું પણ જાતે વણીક છું ને સુરતના વતની શાં ગોરધનદાસ સામળદાસનો પુત્ર થાઉં છું ને મારું નામ મનહરરાય છે.

યુવતી—વાર તમે વલસાડ શું કામ ગયા હતા અને કોને ત્યાં ગયા હતા તે જણાવશો કે ?

મનહરરાય—મારો એક મીત્ર ચીમનલાલ નંદકબ્જી કરીને સુરતનો વતની છે તે હાલ ધધાર્થે વલસાડ રહે છે તેની તખીયત જરા શીક હોવાથી હું તેની પાસે મળવા ગયો હતો. પરંતુ આપના પીતાનું ત્યાં આપનું મુખ્યારક નામ શું છે તે જણાવશો કે ?

યુવતી—હમો મુંબઈમા જીલ્લેશ્વર આગળ કુંભાર ટુકડાપર રહીએ છીએ, ને મારા પીતાજીનું નામ દેવીદાસ પ્રાણવલ્લભદાસ છે ને મારું નામ મંગળાગવરી છે, પણ સુરતમાં આપનો મુકામ ક્યા આગળ છે તે જણાવવા કૃપા કરશો ?

મનહરરાય—સુરતમાં મારો મુકામ નાણાવટમાં છે. પરંતુ આપને રાતોરાત એકલા સુરત જવાનું શું કારણ ?

મંગળા—મારે સુરત જવાનું કારણ મહા ભયંકર છે, કે જે યાદ કરતાં મારા શરીરના રૂવેરવાં ઉભા થાય છે અને ધુમ્મરી છુટે છે માટે તે કારણ પુછવાનું માંડી વાળો, તો મોટી મહેરબાની.

મનહરરાય—જો સુરત જવાનું કારણ એટલું બધું ભયંકર હોય તો સેવકને કહેવા કૃપા કરશો કે, જેથી હું પણ મારાથી બનતી મહેનત કરી મદદ આપી શકું ?

મંગળાગવરી—તે કારણ કહેતાં પહેલાં મારે જાણવું જોઈએ કે, આપ પરણેલા છો કે કુંવારા ?

મનહરરાય—હું છકે તો કુંવારો, પરંતુ આવતા માસ-મા લગ્ન કરવાનો મારા પીનાગ્રનો વિચાર છે, અને તે માટે કન્યાની શોધ પણ કરી રહ્યા છીએ, પરંતુ જ્યાં જોઈએ છીએ ત્યાં સોનું ને સુગંધ સાથે મળતાં નથી અને જ્યાં રૂપ હોય ત્યાં ગુણ હોતા નથી અને ગુણ હોય ત્યાં રૂપ સારું હોતું નથી, પણ મેં સુગત જવાનું કારણ આપને પુછ્યું તે તો વાતમાને વાતમાં ઉડાવીજ દીધું કે?

મંગળા—નાના તે પણ કહ્યું છું જુઓ સામળો.

છબા પડાવનારાઓને ખુશ ખબર.
હમારે ત્યાં સઘળી જાતની નાની તથા મોટી છબીઓ
મનપસંદ પાટી આપવામાં આવે છે.

ઈં એં રસુલ ફોટોગ્રાફર.

ઠેં કણપીઠ—સુરત.

મારા પીતા અને મારી મા વચ્ચે ઘણાજ મજબુત પ્રેમની ગાંઠ બધાનડી હોવાથી મારા પીતાજીનું મગજ કાંઈક ઠેકાણે ન રહેવાથી હમો એકદમ મુઝા ઉપડી ગયા ને કુંભાર દુકડાપર એક ઓરડી બાંહે લઇને રહ્યા અને મારા પીતા મુળજી જેઠાની મારકીટમા કોઈ એક કાપડીયાની દુકાને નોકરી રહ્યા. આમ કેટલાક વખત સુધી હમોએ દુ ખે પાપે દીવસો કાઢ્યા, પરંતુ તે વખતે મારી ઉમર નાની હોવાને લીધે કામની ઘણી અડચણ પડતી હતી તેવામા સુરતના વત્ની જગજીવનદાસ ત્રીકમદાસ કે જેણે મુંબઈમા હમારી ન્યાતનાં ગોરને પોતાની છોકરી રૂપાળીને દામ પાડવા બલામણુ કરી હતી તે ગોરે આવી મારા પીતાજીને વાત કરી અને નક્કી કરી પુનર્લગ્ન કરાવી દીધું.

મારી સાવકી મા રૂપાળી જ્યારે પુનર્લગ્ન કરીને આવી ત્યારે
મારી સાથે એવી રીતે વર્તવા લાગી કે, જેથી કેટલોક વખત હું મારી
સગી માને પણ ભુલી ગઈ પરંતુ અફસોસ ! એકતો ખુબસુરતી, ખીજુ

કાંઈ સાઈજ ઠાઠા કીમત માત્ર રૂપીઆ ૪,
ફોટોગ્રાફ પાડવાના ન્યુ

છુપા કેમેરા

ગમે તે માણસની તસ્વીર ગમે તે શખ્સ તે ધણીને ખબર પડવા દીધા વીના પણ આ કેમેરાથી ઉતારી શકે છે. દોડતી ગાડી ઉડતુ પક્ષી વગેરેનો સહેલાઈથી ફોટો ઉતારી શકાય છે. ફોટોગ્રાફ પાડવાની સપુરણ માહિતી ઘેર બેડે શીખવી શકીએ છીએ. કેમેરા સાથે-વ્યુ ફાઇન્ડર, (જેને ફોટો લેવો છે તે જોવા માટે) આઉન્ડ ગ્લાસ, ડાયલ ડાક સલાઇડ પ્લેટ, ફ્લેશ સાથે કીમત ફક્ત રૂ. ૪ પોસ્ટેજ દશ આના.

વગર ઇમએ' વાળ કાઢવા માટે

બાદશાહી સાબુ

સાબુ જે જગ્યા ઉપર લગાડવામાં આવે છે તે જગ્યાના વાળ ધણીજ સફાઈથી નીકળી જાય છે. ચામડીને ફક ધ પણ ઈમ થતી નથી. ચામડીને કુદરતી રંગ બનાવે છે. ત્રણ સાબુના બાકસના રૂ. ૧. પો. ૮

સોલ એજન્ટ:-છોટાલાલ ઇગનલાલ મહાજન

ઝવેરી બજાર-મુબઇ, નં. ૨.

આન્ય એજીસ નં. ૧૭૭ હેરીસન રોડ-કલકત્તા.

જાહેર આલમને માટે પુરેપુરી સગવડવાળી

—:ચાલુ ફેશનની:—

રેશમી કાપડ

—તથા—

જરી કામની દુકાન.

લેઊટેસ્ટ ફેશનનું સર્વે જાતનું

રેશમી કાપડ

દીલ પસંદ—જરીકામ (ગેરંટી સાથે)

—ડગલા પાટલુનને માટે—

સુરતી પાજ, ચાઈના સીલક, સહેંગાઈ

પાજ, ગાજ વગેરે વગેરે.

(સીવવાના ખાતા સાથે)

માલિકીકે

સા. જેઠાલાલ ઈચ્છારામની કું.

ચૌરાના પુલ ઊપર

સીટી પોસ્ટ ઓફીસની બાજુમાં—સુરત.

મુંબત્તિ પાણી, અને ત્રીજી ફેશન, એ ત્રણેનો રગ લાગવાથી તેનું મગજ કાંઈક ચસકયુ અને દીવસે દીવસે કુસગ, અને દ્રવ્યની લાગસા વધવાથી પર પુરુષના સગમાં વધારેને વધારે લપટાઈ, અને ધરમાં મારા પીતા તેને કંઈપણ કહે તો તેમની સાથે લડવા માંડે અને રાંધે નહીં ને આખો દીવસ સુઈ રહે અને મને પણ તેણે બોલાવવી બધ કીધી કારણ કે, એક વખતે હું એ વિશે મારા પીતા સાથે કાંઈક વાત કરતી હતી એટલા માટે તેણે મારી સાથે બેસવું કે બોલવું બધુ બધ કરી દીધું હતું. આવને આવા દુખી સંજોગમાં હમોએ કેટલાક દીવસ કાઢ્યા પરંતુ તેવામાં હમારા જોવામાં એક નવો ચમત્કાર આવ્યો.

મારી સાવકી મા રૂપાળી એક દીવસે પોતાના માયાનાં વાળ હોળી હાથ, મો, ઘોઘ મદીરે જવાની તૈયારી કરતી હતી તેવામાં હું તેની પાસે ગઈ ને મને જોતાજ તે કહેવા લાગી કે, કેમ, બેટા મગળાગવરી, આજે તું પણ મારી સાથે મદીરે આવે છે? જો અજો મોટામદીરે કુલ મડળી છે, અને ત્યાં દર્શણ કરવાની ધણી મળ્લ આવે છે, અને વળી તેમાં તારું પણ કામ થશે કારણ કે, આજ કાલ મદીરે આપણી ન્યાનના જીવાનીયા છોકરા પણ બહુ આવે છે, ને તેમાંથી જો કોઈ માલદારનો છોકરો તારી ઉપર આશક થઈ ગયો તો આપણુ જીંદગીનું દુખ જાય અને તું પણ સુખમાં રહી મોજ મળ ભોગવે.

મારી સાવકી માનું આવી રીતનું બોલવું સાંભળી હું તો એકદમ આશ્ચર્યમાં અરકાવ થઈ ગઈ કે, એકદમ આવો ફેરફાર થવાનું કારણ શું ? પરંતુ પાછળથી માલમ પડ્યું કે, તેણી હમારી માતાના એક માલદાર વૃદ્ધ ડોશાને મને બતાવવાનું વચન આપી આવેલી હતી.

પરંતુ તે વળતે મને ખબર ન હોવાથી હું તેની સાથે ગધ, ત્યાં મને તેણે પેલા વૃદ્ધ ઠયરાને બતાવ્યો. ને કહેવા લાગી કે, જો એમની પાસે ઓછામાં ઓછો પચાશ સાંઠ હજારનો જીવ છે અને એની પાછળ એનું કોઈ સગુવહાલું પણ નથી, પરંતુ મારે તેની સાથે કોઈ જાતનું લેપન ન હોવાથી મેં તે વાન કાને ધરી નહીં, અને હમો દશનાથેં મરીરમા દાખવ થયાં દરશન કરી ઘેર આવ્યા પછી તેજ રાતના હું મારી ઓરડીમા સુતી. મારી અને મારા માત પીતાની ઓરડી વચ્ચે એકજ પાટીયાની દીવાલનો અંતર હતો.

મારા ઉપર નીદ્રાદેવી ગુસ્સે હોવાથી અને માકડ ચાચડનું જોર વધારે હોવાથી મને ઉઘ આવતી નહોતી તેથી હું મારી પથારીમા આળોટયા કરતી હતી તેવામા એકાએક માઝે કાને કોઈનો વાત કરવાનો અવાજ આવ્યો. તે મેં ધ્યાન દઈ સાંભળ્યું તો મારી સાવકી મા રૂપાળી મારા પીતાને નીચે પ્રમાણે કહી રહી હતી —

રૂપાળી—અરે જરા સાભગો છો કે ?

દેવીદાસ—કેમ શું કહે છે ? તું તો જ્યારે જોઈએ ત્યારે માથું ખાતી ને ખાતી રહે છે, કોઈ દીનસ નીરાને સુવા દીધો નથી.

રૂપાળી—જરા સાભગો તો ખરા. આજે પેલા નંદલાલ શરા ફને ત્યાંથી માણસ આવ્યો હતો, અને વાતનો પ્રસંગ નીકળતા તે એમ પણ બોલી ગયો કે, હમારા નંદલાલ સેઠ કોઈ કન્યાની શોધમાં છે, અને જો તે કન્યા મળે તો આઠ દશ હજાર રૂપીયા આપવાને કમુલ છે. એમ તે માણસ કહેતો હતો, માટે જો તમારો વિચાર હોય તો આપણી મંગળાને ઠામ પાડીએ કારણકે, એમાં આપણને ફાયદો છે.

ચરમા પહેરનારાઓને એક ઉત્તમ તક !

ખોટા ચરમા પહેરી આંખને વધારે ખરાબ
કરનારાઓ હમારી દુકાનની મુલાકાત લેવા
ચુકશે નહીં.

કે જેમાં

ગ્રાહકોને ખીસકુસ ઠગાવાની ધારતી નથી.

તેમજ

ખરાબર આંખને માફકસર આવે તેવા ખરા પથ્થરના
ચરમા હમે છ મહીનાની ગેરંટી સાથે આપીએ છીએ.

માટે

એક વખત મુલાકાત લેવા ચુકશે નહીં.

નુરમહંમદ મુસા ચરમાવાળા

ઠે. કણપીઠ બજાર — સુરત.

દેવીદાસ—જરા તો વિચાર કર. શુ મગજાને વેચીને રૂપીયા લેવા ધારે છે? આપણા શાસ્ત્રમાં કહ્યું છે કે, પુત્રીના પૈસાથી પેટ ભરવું તેના કરતા પગ ધસીને મરવું વધારે સારું છે. સ્ત્રીમાં એનાથી વધુ અપકીર્તી બીજી કંઈ છે? ધર્મશાસ્ત્રો પ્રતીપાદન કરે છે કે પુત્રીના ધરનું પાણી અગ્રાહ્ય છે તો પછી પૈસા તો લેવાયજ કેમ? ગાયને ગળે છરી મુકવી અને યુવાન પુત્રીને ધરડા માણસ સાથે પરણાવવી એ મડદે મીઠાળ બાધવા બરાબર છે

રૂપાળી—હો તમને તો કહીયે છીએ ત્યારે મોટા પુરાણી મહારાજ થઇને બાપણુ કરવા મડો છો, પણ મમજતા નથી કે, એનો સર્વ “પોથીમાંના રીગણા” તમારી તો ટેવજ છે કે, જ્યારે પૈસા સબધી કાંઈ કહીયે છીએ ત્યારે નકામા ફાફા બતાવો છો, અને લક્ષ્મી ચાહતો કરવા આવે ત્યારે મો ધોવા જાઓ છો જ્યારે મને પૈસા માટે દુખ દેવું હતું તો મને લાગ્યા શુ કામ? જાઓ મને બોલાવશો નહી, અને મારી પાસે પણ આવતા નહી મારો ખેડ તો પેલા ધરડાઓની કહેવત પ્રમાણે થયો કે, “હોસતી મારી ગંઠ નાતરે ને સાદ્યો કાઢીને પાથરે”

દેવીદાસ—જ, જ, તારી મરજીમાં આવે તેમ કર્યા કર. તારે જોઇએ તો આઠ હજાર લે કે દશ હજાર લે પણ એ બાપતમાં તારે મને બીલકુલ પુછવું નહી.

*

*

આ પ્રમાણેની વાતચીત મેં સાંભળી અને તે રાત્રીએ મને બીલકુલ ઉંઘ આવી નહી, અને મેં દુખે પાપે તે રાત્રી ગુભરી અને બીજે દિવસે સાંજે મારી મા મંદીરે ગઇ ને મારા પીનાજી

બહાર ગયા હતા, તે તકનો લાભ લઈ હું ઘરમાંથી નીકળી અને ચર્નીરોડના સ્ટેશને જઈ સુરતની ટીકીટ લઈ ગાડીમાં બેઠી અં વીચારમાં ને વિચારમાં હું નીંદ્રાદેવીને આધીન થઈ ગઈ, તે છેક વડ-સાડના સ્ટેશને મારી આખ ઉઘડી અને ટાઇમ બેવા જતી હતી, તેવામાં આપનો મેળાપ થયો.

પ્રકરણ ૪ થું.

પ્રેમી બેડાંની પધરામણી

સમય રાત્રીના ત્રીજ પોહોરનો હતો, પ્રાણી માત્ર દીવસના અની શ્રમથી લોથ પોથ થઈ ભરનીંદ્રામાં ધોરતા હોવાથી સર્વ સ્થળે શાન્તી પ્રમરી રહી હતી, ફક્ત એક નમરાનો સમસમ કરનો તીણો અવાજ તથા સ્વાનોના બસાનો અવાજ કર્ણ ગોચર થઈ રહ્યો હતો.

આ વખતે એકાએક રેલ્વે ટ્રેનની સીટીનો બેસ બધ થતો અવાજ પેસેન્જરોને ચેનાવવા લાગ્યો કે, સુરતનું સ્ટેશન આબ્યુ. ગાડી અટકી આ પેસેન્જરો પેત પોતાનો સામાન લઈ પ્લેટફોર્મપરથી કૂતરી સૌ સૌને ઘેર જવા લાગ્યા, એવામાં એક યુવાન ને યુવતી હાથમાં બેગ (પાકીટ) લઈ ઘોડા ધાડી બાંહે કરી કણુપીઠમાં ધારીવાળા દેવશંકરની દુકાનેથી ધારી સેવ, તથા ભજ્યાં લઈ કતારગામમાં પોતાના મીત્ર મીં ચીમનલાલ નંદકબ્જુને બંગલે હાંકાવી. બંગલે જઈ નોકર પાસે દરવાજો ખોલાવી

શોખીન બાનુઓને ખુશ વધાઈ.

શ્યાદી, રામશની અને ખુશખખ્તીના પ્રસંગો માટેના લેટેસ્ટ ટેસ્ટના સ્ટાઇલીશ અને દીલપઝીન વાગાની ખરીદીનું મથક.

ચીનાઈ જાપાનીસ, ફ્રેન્ચ તથા સુરતી બનાવટનું તરેહવાર જાતનું આખે ઉડી વળગે એવું રેશમી, સુતરાઉ તથા ગરમ કાપડ આપી ખરીદશો ?

થોડે નફે બોહંગો વેપાર — પ્રમાણીકપણું એજ મુદ્રાલેખ છે.

સર્વે કામોના બાનુઓને ઉપયોગી થઈ પડે એવી ચીનાઈ, જાપાનીસ સેહે ગાંધ ગાંજે, વારકુનો માટે તરેહવાર જાતના ઓજાર્યાં, લેસપીસો ફ્રેન્ચી તમામ ભરેલી સાડીઓ, જીક કસબની સાડીઓ, જીકની ટોપીઓ, જમલાઓ, સદરા, પેટીકોટ વીગેરે કીફાયત ભાવે મળશે બાનુઓનું સઉથી બહાવું સીલાઈ ખાતું મધ્યમ દામ, ક્રિકેટ શીટીંગ સાથે એકજ કાયદો.

ગૃહસ્થો માટે.

ડગડા સાઈ કેશમીર, રીબકોર્ડ, પાજ, ચામનાસીલ્ક, સુરતસીલ્ક વીગેરે, તેમજ ગૃહસ્થો સાઈ ફ્રેન્ચી સીલાઈ ખાતું હરદમ ખુશનું છે. એ વતરોગો.

રેશમ, પતા, લેમ, રીબન, ઇન્સરસન, બુટ, સીવવાવા સ આ વીગેરે કીફાયત ભાવે મળશે.

માલેક-અરદેસર બેજનજી વાનીઆ.

ભાગાતલાવ—સુરત

રવેશમાં ખુરશી નાખી બેઠા, અને ધારી, સેવ, તથા ભજ્યાંના પડીકાં ખેતી ખાવા બેઠાં એટલામા મંગળાએ ધારીનો કટકો લઈ પાછો મુકી દીધો.

મનહુરરાય—કેમ ? મંગળાગવરી, હાથ એકદમ ફેમ અટકી ગયો ? ખાવા માટેની શુ થયું.

મંગળાગવરી—જો તમે મને હું ખાવા તૈયાર છું.

મનહુરરાય—શી બાબતનું વચન માગો છો તે બધુ પહેલાં હું કેવી રીતે વચન આપું ?

મંગળાગવરી—હું કાંઈ તમારી પામે ધન દોલત માગવાની નથી. પરંતુ મારું જે કાંઈ તમે ચોરી લીધું છે તે પાછું આપવું પડશે.

મનહુરરાય—(ચતુર હોવાથી સમજી જઈને) જો તમારી ખુશી હોય તો તમારું શુ પણ મારું આપવા તૈયાર છું.

મંગળાગવરી—જો, તમે તૈયાર છો તો લગ્ન વખતે વરકન્યા કંસાર જમે છે ને આપણે તેને બંધ ધારી અને સેવ ભજ્યાં જમીએ તો શું વાધો છે ?

મનહુરરાય—હીક ! તમારી જેવી મરજી. પરંતુ, તે વખતે તો બ્રાહ્મણો ધર્મ ક્રીયાથી કસાર જમાડે છે, પણ આ વખતે તેમાની કંઈક સંધવક ન હોવાથી કેમકે રશો ?

મંગળાગવરી—મન વગરના લગ્ન જરૂર કરવા બરાબર છે. જો આપણું મન મળ્યું તો બધુંએ તૈયાર જ સમજવાનું છે.

મનહુરરાય—હીક, હવે તારે આ વચન.

*

*

*

*

આટલી વાતચીત થઈ અને વચન આપ્યું, પછી મનહરરાયે ધારીનો કટકો ભાગી મગળાના મુખમાં મુક્યો અને મગળાએ પણ તેમજ ઠર્યું, ને મનહરે જે વચન આપેલું તે વચન પાળ્યું.

પ્રીય વાયક ! આ વખતના આનંદનો જે તમને અનુભવ હોયતો વિચારી ખુશ થજો અને જે અનુભવ ન હોય તો આવા પ્રેમી જોડાને પુછી મોજ મેળવજો પણ મનમાં મુઝાશો નહીં.

આ પ્રમાણે રાત્રી આનંદમાં વ્યતીત કરી બન્ને જણા નિદ્રા-દેવીને વશ થયા, બીજે દિવસે પ્રાત સકાળે ઉઠી દત્તધાવન કરી નિત્યકર્મથી પરવાયો, અને રવેશમાં ખુશીજો નાખી અરસ પરસ પ્રેમગોષ્ઠી કરતા બેઠાં.

પ્રીય વાયક ! હવે આપણે મુખમતી મઝા મેળવવી જોઈએ કારણ કે, આપણે મુખમતી નીકળ્યાને ઘણો સમય વ્યતીત થયો છે અને ત્યાં રૂપાળી તથા દેવીદાસની હાથ હાપનું અવલોકન કરીએ.

જાહેર ખબર.

યુવાન સ્ત્રી તથા પુરૂષોને માટે ખુબસુરતીને નાખુદ કરવાને માટે મોઢા ઉપર થતા ખીલો વાસ્તે હમારો સુગંધી-દાર પાઉડર વાપરવાને તેમજ માથાના વાળમાં પડતો ખોડો, જી તેમજ ઉદરી વિગેરેને માટે હમારો આ ખીજો સુગંધી-દાર પાઉડર વાપરવાને ખાસ ભલામણ કરીએ છીએ.

કીમત ડબ્બી એકના આના ચાર

બનાવનાર તથા વેચનાર.

સી. એન્ડ સરૈયાની કુાં

ભાગાતળાવ—સુરત.

પ્રકરણ ૫ મું.

(ચોપાઈ)

મુંબઈ નગરી અલખેલી અપાર, ચાલે ત્યાં વણુજ ને વેપાર
કુબારદુકડાપર ધર છે સાર, દેવીદાસ તણું નીરધાર.
પુત્રી મંગળા ગઘ ધરથી બહાર, શોધ કરી ત્યા અપરમપાર.
કન્યા વિક્રયનો કીધો વિચાર, તેથી નાડી દુહીતા સાર.

અ હો ! મુંબઈ નગરી તારી તો બહારીજ છે કે, જ્યાં
લોકો લાલચને વશ થઈ સદામાં એકના દસ લેવા ભ્રમતા
રહે છે, અને સોનેરી ટાળીના માથુસો તે લોકોનું પાણી કરી કાઢ
ધોઈ કીધા વીના પારકે પૈસે મોજ મારતા ફરે છે અહો ! મુંબઈ તું
પણ એક ફેશનતિર્થનું મોટું ધામ છે કે, જ્યાં વાણીયજ્ઞો પણ પા-
રસજ્ઞો થવા જાય છે, અને પારસજ્ઞો યુરોપીયન લેડી થવા જાય છે.

આપણી વાર્તાની નાયીકા મંગળાગવરી પીતાના ધરમાથી
નાસી ગયા બાદ તેની માતા મંદીરેથી ઘેર આવી, અને કપડાં
ઉતારી પોતાના કામે વળગો એટલામા દેવીદાસ બહારથી આવ્યા અને
પુછ્યું કે, મંગળા ક્યા ગઈ છે ?

રૂપાળી—તમે તો મંગળામાં ગાડા જેવાં થઈ ગયા છો,
તમે મંગળા મંગળા કરો છો ને તેનાનો મનમાં એ કે, મારા પિતા
મારે માટે કાણ જાણે કેમ હાથ હાથ કરે છે. તે કાંઈ તમને કે

મને ગાંઠ છે, ને કદીને જાય છે ? જ્યારે મોજ ફાટે ત્યારે ઉડીને ચાલ્યા કાઠા કોઈ પુછનાર છે, કોઈ બેનપણીને ત્યા ગઈ હશે.

દેવીદાસ—તુ તો ગાડી છે. તે બીચારી નાદાન છોકરી શું સમજે કે, કોની સાથે કેમ વર્તવું ? જા તેની બેનપણીને ત્યા તપાસ કરાવ, જો આપણે તેની દયા ન ખાઈએ તો તેની કંઈ મા છે કે, તેની દયા માવી તપાસ કરશે ? માટે તુ જા અને તપાસ કર.

આટલી વાતચીત કરી બુદ્ધેશ્વર આગળની હરમાન ગલીમા તેની બેનપણીને ત્યા તપાસ કરાવી, પણ કાંઈ પતો મળ્યો નહી, ને જવાબ મળ્યો કે, તે બે દીવસ થયા અહીયા આવીજ નથી, ત્યાર પછી બીજે દીવસે આખા મુંબઈ શહેરમા તપાસ કરાવી, પણ કાંઈ પતો લાગ્યો નહી. અને તે દીવસે સાજો દેહીદાને પોતાના સસરા જગજીવનદાસ ત્રીકમવાસ પર કાગળ લખ્યો કે, આપણી પુત્રી મંગળાગવરી અહીથી ગુમ થયેલી છે, માટે જો તમારી તરફ આવી હોય તો તારથી જવાબ આપજો. આ પ્રમાણે કાગળ લખી ટપાલમા નાખ્યો અને દેવીદાસ ઘેર આવ્યા તે વાળુ કરી મુકી ગયા. બીજે દીવસે સહવારે સુરતમા જગજીવનદાસ ઓટલે બેસી દાનણુ કરતા હતા, એવામા ટપાલીએ આવી એક કાગળ તેમના હાથમાં આપ્યો તે કાગળ ખોલી વાચતાંજ માલમ પડ્યું કે, પોતાની છોકરી રૂપાળીબાઈની સાવકી પુત્રી મંગળા મુંબઈથી ગુમ થયેલી છે

જગજીવનદાસ આ કાગળ વાંચતા હતા, એટલામાં તેમની ધણીયાણીએ આવીને પુછ્યું કે, કેમ ? કોનો કાગળ છે. ત્યારે જગજીવનદાસે કહ્યું કે એતો મુંબઈથી દેવીદાસનો કાગળ આવ્યો છે. તેમાં લખે છે કે, મગળા અત્રેથી ગુમ થયેલી છે તે તમારી તરફ આવી હોય તો તુરત તારથી જવાખ આપશો.

સુરતમાં જગજીવનદાસ વ્યાખ્યાનો ધંધો કરતા હતા, અને કતારગામના કોઈ એક પાટીદારને રૂપીયા ધીરેલા હોવાથી, તે કતારગામ ઉધરાણી જવા નીકળ્યા.

ઉધરાણી જતા રસ્તામાજ વલસાડવાળા મીઠા ચીમનલાલ નંદકંબ્હરનો ખગલો આવતા જેવી તેમની નીધા પડી કે, તરત પ્રેમી જોડાના દરશન થયાં જગજીવનદાસે જેવા તેમને જોયા કે, તરત ઉધરાણી જવાનું પડતું મુકી મીઠી ટેલીયાફ આંરીસમા જઈ દેવીદાસ ઉપર નીચે મુજબ તાર કીધો -

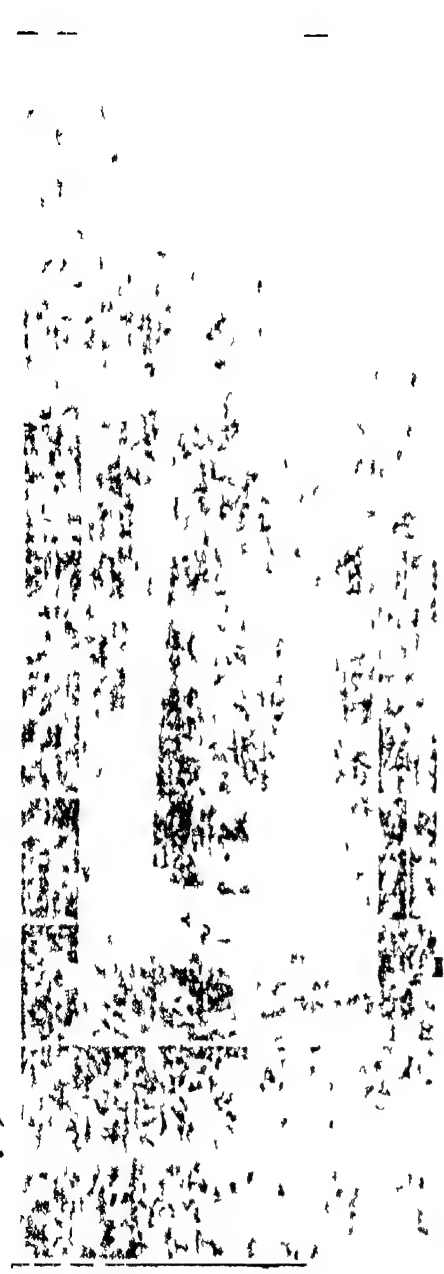
From
Shah Jagjivandas Tri-
-kandas
SURAT.

To
Shah Devidas Pran-
-valabhdas
Kumbhar Tookda
BOMBAY.

Mangla is here, come soon.

(મગળા અહીં છે, જલદી આવો એમ તાર લખ્યો છે,

હુશનઆરા તેલમાં એ-
વી ખુત્રી છે કે માથાનું
દુખવું, આધા શીશી દુખ-
વી ચકર આવવા અથવા
મગજ નબળું પડી જવું
એમાંથી કાઢપણુ કર્યાદ હોય
તો આ તેલ માથામાંનાખવા-
થી એકદમ આરામ બક્ષે છે.

જે પ્રહર્યોએ આ તેલ-
ની અજમાયશ લીધી છે તેઓ
હ મેશા એજ વાપરે છે અને
ખીજતે એ તેલનો અનુભવ
લેવા બલમણુ કરે છે એજ
જમીનગીરી છે કે એમા કેટલા
ઉમદા ગુણો સમાયેલા છે.

જેઓ વધુ વખત નકલી
તેલમા ફેકટ પાસા ગુમાવવા
નહી માગતા હોય તેઓને હુ
શનઆરા એક વખત અનુભવ
લેવા વીનતી કરવામાં આવે છે.

આ તેલ ખાસ ઠંડા કુલો
ના અરકમાંથી બનાવેલું હોવા
થી અને રખીરીત જેની કાઢ
પણ મેળવણી એમા ખીલકુલ
નહી હોવાથી (કે જે રખીરીટ
હાલમા વેચાતા ધણા તેલોમાં
હોય છે) લેખકે વાચકો અરુચા
સીંગા અને જે લોકોને કામ
ધધાને સખએ હ મેશા મગજ

મારી કરવાના હોય છે એવાઓને નીચમીત એનો ઉપયોગ કરવાથી એક
આશીરવાદ રૂપ છે કારણુ એનાથી મગજને તરત ટાઢક મળે છે અને
ખુશખોથી જીવને આનંદ થાય છે

હમારે ત્યા ધણા ખુશખોથી બરપુર અતર અને તેલ મળશે.

વલીયુસુફ અ-તરવાક્ષા ઠાં ભાગાતળાવ-સુરત.

પ્રકરણ ૬ હું.

બાપ દીકરીનો સંવાદ.

પ્રમાણે તાર વાંચી દેવીદાસ સુરત આવ્યા, અને બીજે દીવસે કતારગામને બંગલે ગયા, અને નોકર મારફતે મનહરરાયને ખબર કરાવી કે, સુરતવાળા જગજીવનદાસ કાઈ મુઝાઈવાસી દેવીદાસ નામના ગ્રહસ્થને લઈ આવ્યા છે, તે આપને મળવા માંગે છે. મનહરરાય તે લોકોને દીવાનખાનામાં બેસાડવાનું કહી મગળા બંગલાની પાછળના કંપાઉડમાં ફરતી હતી તેને ખબર કરી.

મંગળા—હવે મારે કેમ કરવું ? હું જો જતોજત મઘીશ તો તેઓ મને સરમાવીને પાછી લઈ જશે,

મનહરરાય—શરમાવાનું કાઈ કારણ નથી, તે લોકોએ તારી સાથે એવી વર્તણૂક રાખી નથી કે, જેથી તારે શરમાવું જોઈએ.

મંગળા—હીક, જેવો વખત. સમયને અનુસરી જવાબ આપીશ. હાલ તો ચાલો.

આ પ્રમાણે વિચાર કરી બંને જણ દીવાનખાનામાં આવ્યા, તે એકએકની સામું ખુરશી નાંખી બેઠા, અને કેટલોક વખત શાંતિ પ્રસરી રહી. છેવટે દેવીદાસ શાંતીનો ભગ કરી બોલ્યા.—

દેવીદાસ—મગળા ! તું પગલા માણસ સાથે અહીંયાં આવી આવી તે તને શરમ નહીં આવી ? શું હમારૂં નાક કપાય તેનો ખચ તને કાઢ વિચાર છે કે નહીં ? તને ત્યાં શું દુખ હતું કે, તું કલ્યા વીના આવી આવી ?

મગળા—પુણ્ય પીતાશ ! કહેતા મને શરમ આવે છે, છતાં આજે મર્યાદા મુકાને કહવાની મને જરૂર પડે છે કે, માત્ર માર્યને ખાતર તમે નમારી ફરજન દેશવટો દીધો છે. જ્યારે તમોને તમારું નાક વઢાતું હતું તો સાઠ વરસના ડોસા સાથે મને પરણાવવા સીદને તૈયાર થયા હતા મને વીતીન થયું છે કે, મારૂં લગ્ન તમે જેની સાથે કરવા વિચાર કર્યો હતો, તે નદનાલ શરાફ, છેક જૈફ ઉમરનો દ-મીયલ અને ક્ષયરોગથી ઘેરાયેલો છે અને મુખમા દાન તો એકે દેખાતો નથી, માત્ર તે મરણુનુજ શરણુ શોધી રહ્યો છે, તો હે પીતાશ હવે બસ કરો અવનીનો અત આગ્યો. સ્વાર્થાધ અર્ધ જાણી બુજીને મુઠ્ઠા સાથે મીઠળ બધી ગાયને ગળે છરી ન મુકો ! શાસ્ત્રના વચનનો આશ્રય લઇને બીચારી નીરદોષ પુત્રીનો નીસાસો ન લ્યો. “ દીકરી અને ગાય જ્યાં દોરે ત્યાં જાય ” એ કહેવતાનુસાર અમે તમારે આધીન છીએ તો હે પીતાશ ! ગરીબને ગરદન ન મારો ! પુત્રીના પૈસા એ ધુમાડાના બાયકા છે, ઝાઝવાતું જળ છે, વીજળીનો વેગ છે, વાહનનો રંગ છે, ઝાકળનું બીંદુ છે, તાતપર્ય કે, છે અને નથી, માટે હે પીતા મારે તમને બાપ કહેવા કે ઝેરી સાપ કહેવા ? મારે તમને તાત કહેવા કે ચમાર ચંડાળની જાન કહેવા ? મારે તમને પીતા કહેવા કે પ્રહલાદને દુખ દેનાર હીરણ્યાકક્ષીપુ રાક્ષસ કહેવા ? ભલે, તમો મારી સાવકી માતાને આધીન થઇ દશ હજાર

રૂપીયા લેશે તેની મને દરકાર નથી. પરંતુ તેમાંથી તમારી પસે શું રહેશે? ખાવામાં ખાખ અને ખદનમાં આગ સીવાય કંઈ રહેશે કે? ત્યારે તમારી પુત્રી તમને કેવો શ્રાપ આપશે! માટે હું પીતાછું! પુત્રીને ઝભે ન કરો! પૈસેથી પેટ ન ભરો, પાપથી પાછા ફરો? ઇશ્વરનો ડર ધરો, ક્રોધને પરહરો, ન્યાયથી અનુસરો. આ ૨૬ પુત્રીનું જરા માનો, કરગરી કહું છું કે, માનો માનો માનો બાપુ માનો, ગરીબ ગાયપર દયા લાવી તમારા દુષ્ટ વિચારને દેહાત દડની શીક્ષા કરો? અને આ દીન પુત્રીને સુખમાં ધરો એજ મારી અતરની પ્રાર્થના છે. હા.....ય! પ્રીતાછ લાચાર છું. ન છુટકે કહેવું પડે છે, માટે આ દીન પુત્રીપર ક્રોધ કરશો મા.

દેવીદાસ—એટી! હું નહોતો મળ્યો કે, તુ આવા કારણને લીધે નાશી છુટી છે. હાલમાં તારો જેની સાથે લગ્ન કરવાનો વિચાર છે તેઓની તપાસ કરતાં કુળવાન અકસ્થ માત્રમ પડ્યા છે, માટે તુ તેમની સાથે લગ્નની પવિત્ર ગાઠથી બેઝાબ તેમાં હું ખુશી છું. શું કરે ન છુટકે ધરની તકરારને અનુસરી મારે હા કહેવી પડી હતી

આટલું બોલી દેવીદાસે ત્યાંથી પાચ છ ગણ્યા અને સુખમ જમ રૂપાળીને સર્વ વાત નીવેન કરી, રૂપાળી આ હકીકત સામગી ચકીત થઇ, અને મનમાં વિચાર કર્યો કે, હું પણ બેઉ તો ખરી કે એ મંગળી અને મનહરીયો પરણીને શો રીતે સુખ ભોગવી શકે છે.

સ્કુલના વિદ્યાર્થીઓ, વકીલ બારીસ્ટરો, ગાનારાઓ
અને લાપણ કરનારાઓ કે જેઓને હંમેશા મગજથીજ
કામ કરવું પડે છે તેઓ માટે દામબળ

પાનમાં ખાવાની

જાપાનીસ જીનતાન ગોળીઓ

પાનમાં ખાવાથી કંઈ સુધારે છે. મહોડું ધણુંજ
સ્વાદ થાય છે. તેમજ મહોડાના તદ્દન રોગો તથા તાણી
હાડની ખરાબ દુર્ગંધનો નાશ કરે છે. પાચન શક્તિ વ-
ધારનાર એના જેવી બીજી ગોળી નથી વેપારીને કમીશન
આપવામા આવે છે.

સુરતમાં એકલા વેચનાર સપટ ક્રાં ના એજન્ટ.

એમ. જે. કીનખાખવાળા

કલુપીઃ બજાર—સુરત.

પ્રકરણ ૭ મું.

લગ્નમાં વીધ અને શીકારીને ભોગ થઈ પડેલી હરણી.

દાહરો.

લગ્ન લીધા મનહર તણા, સાતેમ ને સુકવાર,
રૂપાળીએ દાટ વાળ્યો, કીધો મગળાનો શીકાર,

કે સોનેરી સાજે સુર્યનારાયણ અસ્તાચળપર જઈ
પોતાના રક્ત કીરણોથી દુનીયામાં શાંતી ફેલાવી
રહ્યા હતા “ નીશાદેવી ” કાળુ વસ્ત્ર પરીધાણ કરી પોતાની પ્રીય
સખી “ પૃથ્વી દેવીને ” મળવા જવાની તૈયારી કરી રહ્યા હતા.

તે વખતે સુરત શહેરની મધ્યમાં આવેલા નાણાવટના જીલ્લામાં આપ
ણી વાર્તાના નાયક મનહરરાયના લગ્નની ધામધુમ થઈ રહી હતી. શુશોભીત
મંડપ બાધી બે બાળુ કમાનો બાધવામાં આવી હતી, મંડપની માંહે રંગબે
રંગી પડદા બાધી જાતજાનના ચીત્રો ગોઠવી દેવામાં આવ્યા હતાં મધ્ય
ભાગમાં નવ વાલસેટનુ જુમર બાધી આસપાસ હાંડીયો ટાગવાથી
બળ્ય મહેલનો દેખાવ થઈ રહ્યો હતો. મંડપની અંદર વચ્ચે વચ
આરસનું એક ટેમલ મુકી ઉપર ગાલીયો પાથરી દીધો હતો,
અને હારતોરાથી બરેલા ખુમચાઓ તથા ગુજાબદાનીયો શોભામાં
વૃદ્ધો કરી રહી હતી. આસપાસ ખુરશીઓ ઉપર ન્યાતીના મોટા
મોટા શેઠીયાઓ તથા પરન્યાતીના મીત્રમંડળો બીરાજમાન થયા હતા,
તેવામાં એકાએક અણધારી આફત આવી પડી. મંડપમાં સર્વે પોતપોતાની

વાતોમાં મશગુલ થયલા હતા તે સમયે એકાએક દુરથી ગમરાએલે ચહેરે એક માણસને ઉતાવળે પગે આવતો દોડો આવ્યા શુભ પ્રસંગે પોતાના એક સખધીને આમ ઉતાવળમાં જોઈ ગોરધનદાસે પુછ્યું કે, કેમ ! મનમોહનલાલ એ શું ગરબડ છે ?

મનમોહનલાલ—ગજમ થયો ! શેક ગજમ થયો ! બેસી શું રહ્યા છો ? આપણી મગળાગવરી રસોઈખાનાની પાછળ ઉભા હતાં તેને કોઈ લુચ્ચાઓ બેભાન કરી ઉપાડી લઈ ગયા.

પ્રીય વાચનાર ! આ ચોપડીનો પ્રથમ ભાગ ઈશ્વર કૃપાથી પરિપૂર્ણ થયો છે જે તેમાં કામંક દોષ જેવું માલમ પડે તો આ રંક સેવક ઉપર કૃપાદષ્ટી રાખી ક્ષમા કરશે એવી આશા છે, કારણ કે, આ હમારો પહેલોજ પ્રયાસ છે અને તેથી જો કાંઈ ભુલચુક માલમ પડે તો સુધારી વાંચવા મહેરબાની કરશે.

આ ચોપડીનો બીજો ભાગ દુક મુદતમાં બહાર પડશે, જેમાં મગળાને ઉઠાવી જનાર ચડાળચોકડીનું પકડાવું પોલીસ તથા મનહર રાયનું કામાતુર થઈને જોગી વેપે રખડવું, મંગળાએ આત્મઘાતક કરવાનો પ્રયત્ન કરવો, અને અચાનક મનહરરાયનું પોતાના મિત્રની મોટરમાં બેસી આવવું અને મગળાનો અકસ્માત બચાવ કરી સુરત લઈ જવું વીગેરે બીના હમારી અલ્પમતિ પ્રમાણે આપ વાચકોની સમક્ષ રજુ કરીશું. ભાગ ૧ લો સમાપ્ત.

સને ૧૯૦૪નાં મુંબઈ, કાશી તથા ઉમરાવતીમાં
ભરાયલાં પ્રદર્શનમાં ચાંદ મળેલા છે.
પ્રસિદ્ધ ૬૦ વામન ગોપાળનું આયોડાઈડ

સારસાપરીલા.

આ જગપ્રસિદ્ધ સારસાપરીલા એવા અનેક ઔષધોથી
તૈયાર કરવામાં આવેલો છે કે, ઔષધો કોઈ પણ કારણથી
દુષીત થયેલા લોહીને શુદ્ધ કરી વૃદ્ધિ કરે છે ગરમી, પ્રદર,
સાંધાનુ રહી જવું, મોઢામાં અને શરીરના ખીખ ભાગો પર
આઠા પડવાં, સ્મરણ શક્તી ઓછી થઈ જવી, શરીર પર
ફેફલા થઈ આવવા, મોઢામાં તથા ગળામાં કાણુ પડવા,
નાકનું ખેસી જવું, શરીરનું મુઝ આવવું, કળતર થવી,
ખુજલી, ખરજ, ગમકણુ, હાથ પગમાં ખળતરા થવી. મો-
ઠામાંથી વાસ નીકળવી, લાળ પડવી, દાંતના પારાનું સુકવું,
દાંતનું હીલવું, તેમાંથી લોહી વીગેરે નીકળવું એ સર્વે પ્રકારના
રોગો પર આ ઔષધ ધણુજ ઉપયોગી થઈ પડયું છે.

કીમત સવા રૂપિયો ટપાલ ખર્ચ છ આના સારો ગુણ
આવવા માટે ચાર પાટલીઓ લેવી જોઈએ. એકદમ ચાર
પાટલી મગાવનારને ૪૧ રૂપિયા પડશે ટપાલ અને ખેગી
ખર્ચ જુદું પડશે. ધાનુ, શક્તી વર્ધક અત્યંત પૌષ્ટિક ફાસ-
ફરસની ગોળીઓ.

માલેક, ડા. ગૌતમરાવ કેશવ

ગૌતમરાવ કેશવનું ઔષધાલય, —ઠાકુરદાર—મુંબઈ.

મજબુત અને સસ્તું ‡←

→‡ જોઈએ તો વાંચો.

જાણીતી રખર સ્ટાંપ બનાવનારી

Rao & Co.

C/o દેશી મિત્ર પ્રેસ—સુરત.

જુદી જુદી જાતના અંગ્રેજી, ગુજરાતી, મરાઠી ભાષામાં નાના, મોટા-વરદી પ્રમાણેના રખર સ્ટાંપો હુમે બનાવી આપીએ છીએ કેટલીક સરકારી ઓફીસો અને બહાર ખાતાઓને લગતા રખર સ્ટાંપના ઓર્ડરો હુમને મલે છે. એજ હુમારા કામની ખાત્રી છે.

એન. એલ. નીકમ.

માલેક-રાવ અને કંપની-સુરત.

જાહેર ખબર.

આ ચાપડીનો બીજો ભાગ ૨૬ મહત્ત્વના બંધાર પડશે
જેઓ જાહેર ખબર આપી ગયેલા તેઓ દ્વારા આપવા મા
ખબર આપી

ચોપડીઓ મળવાના ઠેકાણા.

નશરવાનજી ખરશેજી શાહેરની મોડાઈના દુકાને
નગીનદાસ પરભુભાઈ પાસેથી
૬૦ રંડશન કોટકાર્મ ઉપર

શા. છગનલાલ વાલજી સુશી ચાહના વેપારી
૬૦ આકબનર ચાહની હાટલ સુરત

૬૦ નાનાભાઈ ચુનીલાલ
૬૦ ભાગાનગાય મણીદની નીચે દુકાને સુરત.

